

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞ

Doç. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

AKADEMİSYEN
KİTABEVİ

© Copyright 2018

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-2396-52-0

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Kerem ACAR

Kitap Adı

Örgütsel Davranış

Yayıncı Sertifika No: 25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

ANKARA/2018

Yazar

Doç. Dr. Hakan Vahit ERKUTLU

DOI

10.37609/akya.1358

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Örgütsel davranış, örgüt içerisindeki çalışanların davranışlarını anlamaya, geleceğe dönük tahminler yapmaya ve davranışlarını kontrol etmeye ilişkin bir disiplindir. Örgütsel davranış, birey davranışlarını, içinde yaşadığı çalışma ortamında incelemekte ve bir ölçüde de bireyin örgütten ne şekilde etkilenerek davranış değiştirdiğini araştırmaktadır. İş yaşamının birey ve kişiliği üzerinde etkili olduğu gerçeği gerek kuramsal çalışmalarla gerekse konuyla doğrudan bağlantılı olmayan bazı ikili ilişkileri inceleyerek ortaya çıkarılmış bulunmaktadır. Çalışma yaşamı boyunca edinilen deneyimler, bireyin değer, tutum ve davranışlarında belirleyici bir rol oynayabilmekte, kişiliğini etkileyebilmekte, diğer yandan bireyin kişiliği, örgütsel davranışı şekillendirebilmektedir.

Genel anlamıyla örgütsel davranışı şöyle tanımlayabiliriz; bireyin örgüt içinde çalışırken gösterdiği davranışları, algıları, değerleri, öğrenme kapasitesini belirlemek için psikoloji, sosyoloji ve kültürel antropoloji gibi disiplinlerden yararlanan; insan davranışlarını, tutumlarını ve performansını örgütsel bazda inceleyen; dış çevrenin örgüte ve onun insan kaynağına, amaçlarına, misyonuna ve stratejisine etkisini araştıran bir disiplindir.

Örgütsel davranışın amacı, çalışan insanların davranışlarını anlamak, geleceğe yönelik tahminler yapmak ve çalışanların davranışlarını kontrol etmek, böylelikle çalışan verimliliğini ve örgütsel etkinliği arttırmaktır.

Elinizdeki örgütsel davranış kitabı işletme ile ilgili tüm alanlarda, her kademede ve sektörde çalıştırılmak üzere eğitim gören öğrencilere faydalı olması beklenen bir kaynak niteliğindedir. Bu kitapta özellikle örgütsel davranış alanına yön veren, uluslararası çalışmalardan hareket edilmiş ve bu alanlardaki güncel konulara yer verilmiştir.

Kitapta son yıllarda üzerinde önemle durulan konular güncellenerek ele alınmıştır. Bu bağlamda Örgütsel Davranışa Giriş ve Yöntem, Örgüt içinde Birey ve Kişilik, Algı ve Tutumlar, Örgüt Kültürü, Güdüleme, Liderlik, Örgütlerde Çatışma, Örgütsel Stres ve Yönetimi, Örgütlerde Güç ve Politika ve Örgüt Geliştirme konuları kitapta yer alan konular arasındadır.

Kitabın tamamlanmasında öğrenci ve meslektaş gibi pek çok kişinin doğrudan veya dolaylı katkıları olmuştur. Bunların hepsine teşekkür borçluyum. Ayrıca benim bu konularda yetişmemi sağlayan ve yol gösteren, bana olanak veren, beni eleştiren ve yol gösteren, konuları benimle tartışan değerli hocalarım Prof. Dr. Öznur Yüksel, Prof. Dr. İnci Erdem Artan, Prof. Dr. Azmi Yalçın, Prof. Dr. Mehmet Yusuf Yahyagil ve Prof. Dr. Mehmet Tomanbay'a saygılarımı ve teşekkürlerimi sunuyorum.

Diğer taraftan, göstermiş oldukları hoşgörü ve destek için aileme ve varlığı ile beni motive eden oğlum Arda Cem'e ne kadar teşekkür etsem azdır.

Doç. Dr. Hakan Vahit Erkutlu

İÇİNDEKİLER

1. Bölüm

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞA GİRİŞ VE YÖNTEM	1
Örgüt ve Örgütsel Davranışın Tanımı	1
Örgütsel Davranış ve İlgili Alanları	1
Örgütsel Davranışın Temel Özellikleri	3
Örgütsel Davranışa İlişkin Temel Öngörüler ve Eğilimler	3
Yönetim ve Yönetici	4
Yöneticinin Fonksiyonları	5
Yöneticinin Rollerini	7
Yöneticinin Sahip Olması Gereken Bilgi ve Beceriler	8
Teknik Beceriler	8
Beşerî Beceriler	9
Kavramsal Beceri	9
Örgütsel Davranış Biliminde Yöntem	10

2. Bölüm

ÖRGÜTSEL DAVRANIŞIN TARİHSEL GELİŞİMİ VE YAKLAŞIMLAR	13
Klasik Dönem Öncesi Yönetim ve	
Organizasyon Alanına Katkıda Bulunanlar	13
Robert Owen (1771-1858)	13
Charles Babbage (1792-1871)	13
Henry Towne (1844-1924)	13
Hugo Munsternberg (1863-1916)	14
Mary Parker Follet (1868-1933)	14
Klasik (Geleneksel) Yönetim Yaklaşımı	14
Frederick Winslow Taylor'un Bilimsel Yönetim Yaklaşımı	15
Henri Fayol'un Yönetim Süreci Yaklaşımı	15
Max Weber'in Bürokrasi Yaklaşımı	16
Neoklasik (Davranışsal) Örgüt Yaklaşımı	17
İnsan İlişkileri Yaklaşımının Dayandığı Varsayımlar	17
Psikolojiden Alınan Varsayımlar	18
Sosyolojiden Alınan Varsayımlar	18
Sosyal Psikolojiden Alınan Varsayımlar	18
İnsan İlişkileri Yaklaşımına Katkısı Olan Çalışmalar	
Kurt Lewin ve Arkadaşlarının Yaptığı Liderlik Araştırması	18
Hawthorne Araştırmaları	18

Yankee City Araştırması	19
Harwood İmalat İşletmesi Araştırması	20
Tavistock Enstitüsü Araştırması	20
Davranışsal Yaklaşımla İlgili Olarak Geliştirilen Bazı Modeller	20
Douglas McGregor: X Kuramı ve Y Kuramı	21
Rensis Likert'in Sistem 1- Sistem 4 Modeli	21
Chris Argyris ve Olgunlaşma Modeli	22
Modern Örgüt Kuramları	23
Sistem Yaklaşımı	23
Durumsallık Yaklaşımı	23
Örgütsel Davranışta Yeni Yaklaşımlar	24
Entelektüel Sermaye	24
Örgütsel Davranışta Yeni Gelişmeler	25
Örgütün Uygun Büyümesi ve Küçülmesi (Right-Sizing/ Downsizing)	26
İşgörenlerin Güçlendirilmesi (Empowering Employees)	27
Performans Yönetimi ve Performansa Dayalı Ücret	28
Sosyo-Teknik Tasarım	28
Farklılaşmış İşgücü (Diversified Work Force)	29
Öğrenen Örgütler (Learning Organizations)	30
Bilgi Yönetimi	30

3. Bölüm

ALGI VE TUTUM	35
Algı ve Algılama	35
Algının Özellikleri	38
Algıda Seçicilik	38
Algıda Seçiciliği Etkileyen Dış Etkenler	38
Algıda Seçiciliği Etkileyen İç Etkenler	38
Algıda Değişmezlik	39
Algıda Organizasyon	39
Şekil – Zemin Algısı	39
Gruplama Algısı	39
Mekân ve Zaman Algısı	39
Algı Alanı, Algı Dayanağı, Derinlik Algısı, Algıda Bütünlük	40
Algılama Sürecindeki Etkenler	41
Algı Kuramları	43
Gestalt Psikolojisi.....	43

İşlemsellik Kuramı	44
Piaget'nin Algı Kuramı	44
Algının Ekolojik Kuramı	46
Algının Kültürel Kuramı	46
Tutum	47
Tutumun Bileşenleri	49
Bilişsel Bileşen	49
Duyuşsal Bileşen	50
Davranışsal Bileşen	50
Tutumun Oluşması ve Değişmesi	51
Tutumun Oluşması	51
Tutumun Değişmesi	53
Tutum ve Davranış	54
Tutumların Ölçülmesi	57
Tutum Ölçek Çeşitleri	57
Thurstone Ölçeği	57
Likert Ölçeği	58
Bogardus Ölçeği	58
Gutman Ölçeği	59
Edward ve Kilpatrick Ölçeği	59

4. Bölüm

ÖRGÜT İÇİNDE BİREY VE KİŞİLİK	63
Kişilik Kavramı	63
Kişiliği Belirleyen Etkenler	64
Kişiliğin Oluşum Dönemleri	64
Sigmund Freud'un (1920) Kişilik Kuramı	64
Erik Erikson (1950) Kişilik Kuramı	66
Eysenck (1987) Kişilik Kuramı	69
Alfred Adler'in (1964) Kişilik Kuramı	71
Karen Horney'in (1937) Kişilik Kuramı	71
Harry S. Sullivan (1950) Kişilik Kuramı	72
Eric Berne (1966) Kişilik Kuramı	72
Gordon Allport (1937) Kişilik Kuramı	72
Julian Rotter (1954) Kişilik Kuramı	73
Raymond Cattell (1950) Kişilik Kuramı	73
Carl Rogers (1959) Kişilik Kuramı	74
John B. Watson (1920) Kişilik Kuramı	74

George Kelly (1955) Kişilik Kuramı	75
Sheldon (1940) Kişilik Kuramı	76
Segal'ın (1997) Kişilik Kuramı	77
Kişilikte Treyt ve Tip Kuramları	78
Myers-Briggs Kişilik Modeli	78
Kişiliğin Beş Büyük Boyutu	82
Örgütsel Davranışa Etki Eden Bazı Temel Kişilik Özellikleri	83
İş ve Kişilik Uyumu	87
İş Yerinde Belirgin Kişilik Özellikleri	88
Kültür Ve Kişilik İlişkisi	89
Kişiliğin Değerlendirilmesi Ve Kişilik Testleri	89

5. Bölüm

ÖRGÜT KÜLTÜRÜ	95
Kültür ve Örgüt Kültürü Kavramı	95
Örgüt Kültürünün Özellikleri ve İşlevleri	96
Örgüt Kültürü İle İlgili Yaklaşımlar	96
Rasyonel Temelli Kültür	96
Ana Etkenler Temelli Kültür	97
Gelişim Temelli Kültür	97
Metafizik Temelli Kültür	98
Örgüt Kültürünün Temel Unsurları	98
Seremoniler	98
Törenler	98
Ayinler	99
Hikâyeler ve Mitler	99
Kahramanlar ve Süperstarlar	99
Semboller ve Dil	100
Örgüt Kültürünün İşlevleri	100
Koordinasyon	100
Farklılaşma ve Bütünleşme	100
Güdüleme	100
Dolaylı işlevler	101
Örgüt Kültürünü Açıklayan Modeller	101
Ouchi Örgüt Kültürü Modeli (Kuram Z)	101
Peters ve Waterman Örgüt Kültürü Modeli	102
Parsons Örgüt Kültürü (AGIL) Modeli	103

Deal ve Kennedy Örgüt Kültürü Modeli	104
Kilmann, Saxton ve Serpa Örgüt Kültürü Modeli	106
Miles ve Snow Örgüt Kültürü Modeli	106
Cameron ve Quinn Örgüt Kültürü Modeli	107
Schein Örgüt Kültürü Modeli	108
Handy Örgüt Kültürü Modeli	109
Hofstede Kültür Modeli	110
Örgüt Kültürünü Öğrenme ve Geliştirme	111
İş gören Seçimi	111
Üst Yönetimin Tutum ve Davranışları	111
Örgütsel Sosyalleşme	111
Örgüt Kültürü Konusunda Yapılan Araştırmalar	112
Örgüt Kültürü Konusunda Yapılan Uluslararası Araştırmalar	112
Örgüt Kültürü Konusunda Yapılan Ulusal Araştırmalar	113

6. Bölüm

ÖRGÜTLERDE TAKIMLAR	117
Takım Kavramı Ve Tanımı	117
Grup ve Takım Arasındaki Farklar	118
Takım Çalışması Kavramı ve Tanımı	120
Takım Çalışmasının Birey Açısından Önemi	121
Takım Çalışmasının İşletmeler Açısından Önemi	122
Takım Türleri	124
Üyelik Yönünden Takım Türleri	124
Biçimsel Takımlar	124
Biçimsel Olmayan Takımlar	124
İşletme İçindeki İlişkiler Açısından Takım Türleri	125
Yatay Takımlar	125
Dikey Takımlar	125
Oluşturulma Nedenlerine Göre Takım Türleri	126
Problem Çözme Takımları	126
Çapraz Fonksiyonlu Takımlar	126
Kendi Kendini Yöneten Takımlar	126
Sanal Takımlar	127
Genel Farklılıklarına Göre Takım Türleri	127
Çalışma Takımları	127
Paralel Takımlar	127
Proje Takımları	128

Yönetim Takımları	128
Verimlilik Açısından Takım Türleri	128
Sanki-Takımlar	128
Geleneksel Takımlar	128
Yüksek Performanslı Takımlar	129
İşbirlikçi Takımlar	129
Takım Oluşum Evreleri (Aşamaları)	129
Kuruluş Evresi	129
Karmaşa Evresi	129
Biçimlenme Evresi	130
Başarma Evresi	130
Dağılıma Evresi	130

7. Bölüm

ÖRGÜTLERDE GÜDÜLEME SÜRECİ VE KURAMLARI	133
Güdüleme Kavramının Tanımı ve Önemi	133
Güdülenenin Örgütlerde Yönetici Açısından Önemi	133
Güdülenenin Örgütlerde Çalışan Açısından Önemi	134
Güdülenenin Örgütlerde İşletme Açısından Önemi	134
Güdüleme Sürecindeki Önemli Kavramlar	135
Güdüleme Süreci	136
Güdüleme Türleri	137
Fizyolojik Güdüleme	138
Sosyal Güdüleme	138
Psikolojik Güdüleme	139
Güdüleme Kuramları	139
Güdülemede Kapsam Kuramları	140
Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramı	140
McGregor'un X ve Y Kuramı	142
X Kuramı	142
Y Kuramı	142
Z Kuramı	143
Hezberg'in Çift Etken Kuramı	143
McClelland'ın Başarma İhtiyacı Kuramı	145
Alderfer'in Var olma-İlişki Kurma-Gelişme (ERG- Existence- Relatedness -Growth) Kuramı	146
Güdülemede Süreç Kuramları	146
Davranış Şartlandırma Kuramı	147

Bilişsel Değerlendirme Kuramı	148
Vroom'un Beklenti Kuramı	149
Lawler-Porter GÜdüleme Modeli	150
Adams'ın Eşitlik Kuramı	152
Amaç Kuramı	153
Güdülemeye Yönelik Özendirme Araçları	154
Ekonomik Araçlar	155
Psiko-Sosyal Araçlar	155
Örgütsel ve Yönetmel Araçlar	156

8. Bölüm

ÖRGÜTLERDE GÜÇ VE POLİTİKA	159
Örgütsel Güç ve Örgütsel Güçle İlgili Kavramlar	159
Örgütsel Güç	159
Örgütsel Gücün Temelleri	161
Örgütsel Güce Tepkiler	164
Kişiler Arasında Tepkiler	164
Uyma Davranışı	164
Özdeşleşme Davranışı	164
Benimseme Davranışı	165
Gruplar Arasında Tepkiler	165
Örgütsel Politika	166
Örgütsel Politikayla İlgili Kavramlar	166
Politik Davranış	166
Etkileme Taktikleri	167
Örgütsel Politikanın Tanımı	168
Örgütsel Politikanın Tarihi	170
Algılanan Örgütsel Politika	170
Algılanan Örgütsel Politikanın Alt Boyutları	171
Yükselmek İçin Gösterilen Politik Davranışlar	171
Gruplar Vasıtasıyla Gösterilen Politik Davranışlar	172
Ödül ve Terfileri Kazanmaya Yönelik Gösterilen Politik Davranışlar	172
Üstün ve Mevkidaşların Sergiledikleri Politik Davranışlar	172
Çıkarıcılık	172
Örgütsel Politikanın Oluşumunun Sebep ve Sonuçları	172
Örgütsel Politikanın Sebepleri	172
Örgütsel Politikanın Sonuçları	174

9. Bölüm

LİDERLİK VE LİDERLİK KURAMLARI	179
Liderlik Kavramı ve Tanımı	179
Lider İle Yönetici Arasındaki Farklılıklar	180
Güç Ve Liderin Sahip Olabileceği Güç Türleri	181
Liderin Pozisyonuna Dayalı Güç Türleri	181
Liderin Sahip Olabileceği Bireysel Güç Türleri	182
Liderlik Kuramları	182
Klasik Liderlik Kuramları	182
Liderlikte Özellikler Yaklaşımı	183
Liderlikte Davranışsal Yaklaşım	183
Ohio State Üniversitesi Liderlik Çalışmaları	184
Michigan Üniversitesi Liderlik Çalışmaları	184
Blake ve Mounon'un Yönetim Tarzı Matrisi	185
McGregor'un X ve Y Kuramları	187
Likert'in Dörtlü Yaklaşım Modeli	188
Liderlikte Durumsallık Yaklaşımı	188
Fred Fiedler'in Etkin Liderlik Modeli	189
Yol-Amaç Kuramı	190
Vroom ve Yetton'un Liderlik Modeli	192
Hersey ve Blanchard'ın Yaşam Döngüsü Kuramı	194
Tannenbaum ve Schmidt'in Liderlik Doğrusu	196
Reddin'in Üç Boyutlu Lider Etkinliği Modeli	199
Çağdaş Liderlik Yaklaşımları	201
Karizmatik Liderlik	201
Dönüşümcü (Transformational) Liderlik	202
İşlemsel (Transactional) Liderlik	203
Koç Stili Liderlik	204
Hizmetkar Liderlik	206
Hizmetkar Liderlik	206
Otantik Liderlik	207

10. Bölüm

ÖRGÜTSEL STRES VE YÖNETİMİ	213
Stres Kavramı Ve Kapsamı	213
Stres Kaynakları	216
Bireysel Stres Kaynakları	216
Bireysel Stres Kaynağı Olarak Kişilik	217

Bireysel Stres Kaynağı Olarak Diğer Etkenler	217
Örgütsel Stres Kaynakları	217
Örgüt Yapısı ve Örgüt İklimi İle İlgili Etkenler	218
Fiziki Çevre Şartları İle İlgili Etkenler	218
Yapılan İş Niteliği İle İlgili Etkenler	219
Çok Fazla İş Veya Çok Az İş	219
Zaman Baskısı	220
Vardiyalı Çalışma Dönemi	220
İşin Yol Açtığı Tehlike Unsurunun Varlığı.....	221
Örgütlerde Rol Belirsizliği ve Rol Çatışması	221
Örgütsel Çatışmaya Yol Açan Kariyer Gelişimi Etkenleri	221
Örgütsel Çatışmaya Yol Açan İşletme İçi Etkenler	222
Stresin Aşamaları	222
Alarm Aşaması	222
Direnme Aşaması	222
Tükenme Aşaması	222
Stresin Örgütte Yol Açtığı Sonuçları	223
Stresin Örgütte Yol Açtığı Sonuçları Doğrudan Sonuçları	223
Stresin Örgütte Yol Açtığı Sonuçları Dolaylı Sonuçlar	223
Örgütsel Stres Yönetimi	225
Stresi Önlemede Kullanılabilecek Örgütsel Önlemler	226
Katılımlı Yönetim (Participation Management)	228
Amaçları Belirleme Faaliyetleri (Goal Setting Activities)	229
Rol Analizi ve Sınıflandırılması (Role Analysis)	230
Zaman Yönetimi (Time Management)	230
Sosyal Destek	231
Duygusal İklimi Kontrol	232
Stres Yönetimi Eğitimi (Stress Management Education)	232
Örgütsel Stres Modelleri.....	233
Doğrudan Etki Modeli.....	233
Yumuşatılmış Etki Modeli	233
Dolaylı Etki Modeli	233
Dolaylı Yumuşatılmış Etki Modeli	233
Koşullu Aracılı Etki Modeli	234
Sınırlı Aracılı Etki Modeli	234
Aşırı Sınırlandırılmış Etki Modeli	234
Stresin Ölçümü	234
Performans Testleri İle Stresin Ölçümü	235

Fizyolojik ve Biyolojik Değişimler Yoluyla Ölçüm	235
Hayat Olayları Tablosu ile Ölçüm	235

11. Bölüm

ÖRGÜTSEL ÇATIŞMA	239
Örgütsel Çatışma Kavramı ve Süreci	239
Çatışma Kavramı	239
Çatışma Süreci	240
Potansiyel Muhalefet Aşaması	240
Kavrama-Kişiselleştirme Aşaması	241
Davranış Aşaması	241
Sonuç Aşaması	242
Örgütsel Çatışma Kavramı	242
Örgütsel Çatışma Düşüncesinin Gelişimi	243
Davranışsal Görüşe Göre Örgütsel Çatışma	244
Etkileşimci Görüşe Göre Örgütsel Çatışma	244
Örgütsel Çatışma Türleri	245
İşlevsellikleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	245
İşlevsel Olan Çatışmalar	245
İşlevsel Olmayan Çatışmalar	246
Ortaya Çıkma Şekilleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	247
Potansiyel Çatışmalar	247
Algılanan Çatışmalar	247
Hissedilen Çatışmalar	248
Açık Çatışmalar	248
Tarafları Bakımından Örgütsel Çatışmalar	248
Bireysel Çatışmalar	248
Bireyler Arasındaki Çatışmalar	249
Bireyler İle Gruplar Arasındaki Çatışmalar	249
Gruplar Arasındaki Çatışmalar	250
Örgütler Arasındaki Çatışmalar	250
Örgüt İçindeki Yerleri Bakımından Örgütsel Çatışmalar	250
Yatay Çatışma	251
Dikey Çatışma	251
Emir Komuta – Kurmay Çatışması	251
Diğer Örgütsel Çatışmalar	252
Amaç Çatışması	252
Rol Çatışması	252

Kurumlaşmış Çatışma	252
Beliren Çatışma	253
Örgütsel Çatışmaya Yol Açan Etkenler	253
Bireysel Etkenler	254
Kişilik Farklılıkları	254
Statü ve Rol Farklılıkları	254
Değer Yargısı, Tutum ve Beklenti Farklılıkları	254
Örgütsel Etkenler	255
Kaynakların Sınırlılığı	255
İşlerin Bağımlılığı	255
Örgütsel Büyüklük	256
Amaç Farklılıkları	256
Yönetimsel Sorunlar	256
Yöneticilik Tarzı	257
İletişimle İlgili Etkenler	257
Bilgi Alışverişinde Aksaklıklar	257
İletişim Kanallarındaki Sorunlar	258
Anlam Karmaşası	258
Örgütsel Çatışma Yönetimi	258
Örgütsel Çatışmaların Yönetimi Süreci	259
Çatışmanın Tanımlanması Aşaması	259
Çatışmaya Yol Açan Etkenlerin Ortaya Koyulması Aşaması	260
Alternatifleri Belirleme, Seçme ve Uygulama Aşaması	260
Sonucu Denetleme Aşaması	260
Örgütsel Çatışma Çözme Yöntemleri	260
Örgütsel Çatışmaların Yarattığı Etkiler	264
Örgütsel Çatışmanın Olumsuz Etkileri	265
Örgütsel Çatışmanın Olumlu Etkiler	265
Örgütsel Çatışma Yönetim Tarzlarının Ölçümü	266

12. Bölüm

ÖRGÜT GELİŞTİRME	269
Örgüt Geliştirme Tanımı ve Kapsamı	269
Örgüt Geliştirmenin Çalışmalarının Gelişimi	270
T-Grubu ve Laboratuvar Eğitimi	271
Tutum Araştırması ve Geri İletim	271
Tavistock Enstitüsü ve Sosyo-Teknik Yaklaşımı	271
Örgüt Geliştirmeye İlişkin Kavramlar	271

Örgüt Kültürü	272
Örgütsel Büyüme.....	274
Örgütsel Değişim	274
Örgüt Geliştirmenin Önemi	275
Örgüt Geliştirmenin Özellikleri	276
Örgüt Geliştirme Süreci	276
Örgüt Geliştirmenin Amaçları	277
Örgüt Geliştirmeye İhtiyaç Duyulan Koşullar	277
Başarılı Bir Örgüt Geliştirmenin Temel İlkeleri	278
Üst yönetimin kesin desteğini sağlamak	278
Katılımı Sağlamak	278
Açık İletişimi Teşvik Etmek	278
Katkıda Bulunanları Ödüllendirmek	278
Örgüt Geliştirmenin Sonuçları	279
Örgüt Geliştirme Teknikleri	279
Örgütün Yapısına İlişkin Teknikler	279
Yapısal Reorganizasyon	279
Yeni Ödül Sistemleri	279
Örgüt Kültürünü Değişirme	280
Görev ve Teknoloji Değişimine İlişkin Teknikler	280
Sosyo-Teknik sistemler	280
Birey veya Grup Amaçlı Teknikler	280
Duyarlılık eğitimi	281
Saha Araştırması Geri Bildirimi	281
Süreç Danışmanlığı	281
Ekip Oluşturma	281
Gruplar Arası İlişkileri Geliştirme	282
Amaçlara Göre Yönetim Teknikleri	282
Esnek Rol Belirleme	283
Esnek Çalışma Saatleri	284
İş Zenginleştirme	284
Değişim Uzmanı	284
Dönüşümcü Liderlik	285
Konu ve Yazar Dizini	287

Saha Araştırması: Bu teknik anket ve mülakat tekniklerinin birlikte kullanılması ile uygulanır. Örneğin; bir danışman eğitimi programı için en iyi yöntemin ne olduğu konusunda bir şirket bir araştırma yaptırıyor olabilir. Burada seçilen danışmanlara hazırlanan anketler gönderilir

Laboratuvar Deneyi: Burada yapay bir ortam araştırmacı tarafından oluşturulur. Amaç, araştırmacının bağımsız değişkeni belirli bir biçimde bağımlı bir değişken üzerinde uygulamasıdır. Deneysel yöntemin neden sonuç ilişkilerini ortaya koymasını sağlayan işlemler şunlardır:

- Bağımsız değişkeni manipüle etme (değişimleme),
- Değişimlemenin bağımsız değişkene etkisini gözleme,
- Diğer değişkenleri kontrol etme.

Saha Deneyi: Saha deneyi yukarıda anlatılan laboratuvar deneyine çok benzerdir. Sadece burada deney gerçek çalışma ortamlarında yapılır. Yapay olarak hazırlanmış laboratuvar ortamında yapılmaz. Bu nedenle ortam, laboratuvar ortamına kıyasla daha gerçekçidir. Sadece, kontrol grupları muhafaza edilmek istendiğinde bazı dışsal etkenler araya girerek çalışma ortamını etkileyebilir.

Kaynakça

1. Akat, İ., Budak, G., & Budak, G. (1994), İşletme yönetimi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
2. Efil, İ. (2004). İşletme yönetimi: Yönetim düşüncesi fonksiyonları ve yeni yönetim teknikleri. İstanbul: Aktüel Yayınevi.
3. Ertürk, M. (2000). İşletme biliminin temel ilkeleri. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
4. Greenberg, J. (2012). *Managing behaviour in organizations*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
5. Güney, S. (2001). *Yönetim ve organizasyon*. Ankara: Nobel Yayınevi.
6. Katz, R. L. (1955). Skills of an effective administrator. *Harvard Business Review*, 33(1), 33-42.
7. Memiş, M.Ü. (2006). *İç denetimin yönetim fonksiyonlarının yerine getirilmesindeki rolü: Türkiye'deki büyük işletmeler üzerinde bir saha araştırması*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Adana.
8. Mintzberg, H. (1975). The manager s job: folklore and fact. *Harvard Business Review*, 53, 49-61.
9. Mucuk, İ. (2003). *Modern işletmecilik*. İstanbul: Türkmen Yayınevi.
10. Müftüoğlu, M. T. (1999). İşletme iktisadı. Ankara: Turhan Kitabevi.
11. Özgen, H., & Yalçın, A. (2006), *Temel işletmecilik bilgisi*. Adana: Nobel Yayınevi.
12. Robbins, S.P., & Coulter, M. (2002). *Management*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall.
13. Robbins, S.P., & Decenzo, D.A. (2004). *Fundamentals of management*. New Jersey: Prentice Hall.
14. Şahin, F. (2009). Yönetimsel güçlülük: Etkili yönetim ve liderlik bileşeni olarak kavramsallaştırılması ve ölçülebilmesine ilişkin bir araştırma. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Niğde: Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

15. Şimşek, Ş. (1999). *Yönetim ve organizasyon*. Ankara: Nobel Kitabevi.
16. Şimşek, Ş. (2003). *İşletme bilimlerine giriş*. Konya: Adım Matbaacılık.
17. Ülgen, H., & Mirze, S. K. (2004). *İşletmelerde stratejik yönetim*. İstanbul: Literatür Yayınevi.
18. Van De Ven, A.H., Delbecq, A.L., & Koenig, R. (1976). Determinant of coordination within organizations. *American Sociological Review*, 41, 322-338.

Bilgi yönetimi süreci örgütlerin kendi bilgilerini yaratma ve kullanma süreçleri olarak da nitelendirilebilir (Civi, 2000). Uygulamada ise, bilgi yönetimi süreci önemli bir yönetim aracıdır (Mårtensson, 2000). İçeriği oldukça kapsamlıdır. Örgütün bilgi ihtiyacının belirlenmesi, bilginin edinilmesi, üretilmesi, geliştirilmesi, paylaşılması, depolanması ve kullanılması gibi pek çok işletme fonksiyonunu içerir (Kalkan, 2006).

Kaynakça

1. Akdemir, A. (1996). *İşletme Bilimine Giriş*. Eskişehir: Birlik Ofset Yayıncılık.
2. Akgün, A. E., Keskin, H., & Günsel, A. (2009). *Bilgi yönetimi ve öğrenen örgütler*. Ankara: Eflatun Yayınevi.
3. Ardic, K., & S., P. (2007). İşgören refahı ve örgütsel etkinlik kavramlarına bütüncül bir bakış: Örgüt sağlığı. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1), 137-154.
4. Arıkboğa, F. Ş. (2003). *Entelektüel sermaye*. İstanbul: Derin Yayınları.
5. Ataman, G. (2001). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar ve Yaklaşımlar*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
6. Attaran, M., & Nguyen, T. T. (1999). Design and implementation of self-directed process teams. *Management Decisions*, 37(7), 553-560.
7. Aybar, S. (2011). *İşletmelerde öğrenen örgütler ve iş verimliliği ilişkisinin analizi: Otel işletmelerinde bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
8. Bounfour, A. (2003). The IC-dVal approach. *Journal of Intellectual Capital*, 4(3), 396-412.
9. Brooking, A. (1996). *Intellectual Capital: Core Asset for the Third Millennium Enterprise*. London: Thomson Business Press.
10. Budak, G., & Budak, G. (2004). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları.
11. Burr, R., & Girardi, A. (2002). Intellectual capital: More than the interaction of competence x commitment. *Australian Journal of Management*, 27, 77-87.
12. Civi, E. (2000). Knowledge management as a competitive asset: A review. *Marketing Intelligence & Planning*, 18(4), 166-174.
13. Çıkrıkçı, M., & Daştan, A. (2002). Entelektüel sermayenin temel finansal tablolarla sunulması. *Bankacılar Dergisi*, 43, 18-32.
14. Das, S., Sen, P. K., & Sengupta, S. (2003). Strategic alliances: Valuable way to manage intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 4(1), 10-19.
15. Davenport, T. (1998). Putting the enterprise into the enterprise system. *Harvard Business Review*, July/August, 121-131.
16. Demir, S. (2009). *Özel ve kamu hastanelerinin organizasyon yapılarının karşılaştırılması*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
17. DuBrin, J. A. (2008). *Essentials of Management*. Ohio: South-Western Cengage Learning.
18. Edvinsson, L. (1997). Developing Intellectual Capital at Skandia. *Long Range Planning*, 30(3), 366-373.
19. Edvinsson, L., & Malone, M. (1997). *Intellectual capital: Realizing your company's true value by finding its hidden brainpower*. New York, NY: Harper Business.
20. Eren, E. (2006). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
21. Ergun, T. (1982). *Yönetim Psikolojisi II*. Ankara: Türkiye Ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 201.
22. Genç, N. (2007). *Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

23. Gökmogol, M. R. (1999). *Ankara Garnizonunda Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na bağlı birimlerin depolama, dağıtım ve mutfak işlemlerinde toplam kalite yönetimine geçişle ilgili sorunları ve çözüm önerileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
24. Göztepe, H. (2009). *Öğrenen organizasyon dinamiklerinin toplam kalite yönetimi, inovasyon ve organizasyon performansına etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze İleri teknoloji Enstitüsü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmit.
25. Guthrie, J. (2001). The management, measurement and the reporting of intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 2(1), 27-41.
26. Herremans, I. M., & Isaac, R. G. (2004). Leading the strategic development of intellectual capital. *Leadership and Organization Development Journal*, 25(2), 142-160.
27. Joia, L. A. (2000). Measuring intangible corporate assets: linking business strategy with intellectual capital. *Journal of Intellectual Capital*, 1(1), 68-84.
28. Kalkan, V. D. (2006). Örgütsel öğrenme ve bilgi yönetimi: Kesişim ve ayrışma noktaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 22-36.
29. Karalar, S. (2010). *Yöneticilerde demografik özelliklerin liderlik için yeterliği: İstanbul'daki beş yıldızlı oteller üzerinde bir araştırma* (Yüksel lisans tezi), Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne.
30. Kestane, D. (2003). Performansa dayalı ücret sistemi ve kamu kesiminde uygulanabilirliği. *Maliye Dergisi*, Ocak-Nisan, 126-144.
31. Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
32. Koçel, T. (2005). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Arıkan Yayımcılık.
33. Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
34. Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
35. Leonard, K., & Masatu, M. C. (2006). Outpatient process quality evaluation and the Hawthorne Effect. *Social Science & Medicine*, 63(9), 2330-2340.
36. Marr, B. (2005). Strategic management of intangible value drivers. *Handbook of Business Strategy*, 6(1), 147-154.
37. Marr, B., & Moustaghfir, K. (2005). Defining intellectual capital: A three-dimensional approach. *Management Decision*, 43(9), 1114-1128.
38. Mårtensson, M. (2000). A critical review of knowledge management as a management tool. *Journal of Knowledge Management*, 4(3), 204-216.
39. McAdam, R., & McCreedy, S. (1999). A critical review of knowledge management models. *The Learning Organization*, 6(3), 91-101.
40. Mouritsen, J. (2004). Measuring and intervening: How do we theorize intellectual capital management? *Journal of Intellectual Capital*, 5(2), 257-267.
41. Mumford, E. (2000). A socio-technical approach to systems design. *Requirements Engineering*, 5, 125-133.
42. O'Donnell, D. (2004). Theory and method on intellectual capital creation. *Journal of Intellectual Capital*, 5(2), 294-311.
43. O'Dell, C., & Grayson, C. (1999). Knowledge transfer: Discover your value proposition. *Strategy & Leadership*, 27(2), 10-15.
44. Öğütoğulları, E., & Akpınar, T. (2016). İnsan kaynakları yönetiminin kuramsal gelişimi: Klasik, neoklasik ve modern örgüt kuramları. *İş Yazıları Dergisi*, 6, 23-51.
45. Ölçer, F., & Şanal, M. (2007). İşletmelerde entelektüel sermaye yönetimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16(1), 479-500.
46. Öneren, M. (2008). Learning organization approach in business enterprises. *Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(7), 163-178.

47. Özgen, H., & Yalçın, A. (2010). *İnsan kaynakları yönetimi: Stratejik bir yaklaşım*. İstanbul: Nobel Kitabevi.
48. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2001). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları.
49. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2013). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Ekin Yayınları.
50. Öztürk, C. (2016). *Kamu Yönetiminde Stratejik Yaklaşımlar*. Ankara: Sage.
51. Rastogi, P. N. (2002). Knowledge management and intellectual capital as a paradigm of value creation. *Human Systems Management*, 21(3), 229-240.
52. Saylam, A., & Leblebici, D. N. (2015). İnsan kaynakları yönetimindeki eğilimler, eğilimlerin itici güçleri ve kamu yönetiminde uygulanabilirliği. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 16(1), 187-204.
53. Schoell, F. W., Dessler, G., & Reinecke, A. J. (2003). *Introduction To Business: Opening Doors*. Massachusetts: Allyn and Bacon.
54. Skaikh, J. M. (2004). Measuring and reporting of intellectual capital performance analysis. *The Journal of American Academy of Business*, March, 439-448.
55. Stewart, T. A. (1991). Brainpower. *Fortune*, 3, 44.
56. Stewart, T. A. (1997). *Intellectual Capital: The New Wealth of Organizations*. New York, NY: Doubleday/Currency.
57. Swart, J. (2006). Intellectual capital: Disentangling an enigmatic concept. *Journal of Intellectual Capital*, 7(2), 136-159.
58. Ulrich, D. (1998). Intellectual capital=Competence X Commitment. *Sloan Management Review*, 39(2), 15-26.
59. Vayvay, Ö., & Tatlısu, İ. T. (2006). Değişim mühendisliğinin lojistik mühendisliğine uygulanması. *Havacılık ve Uzay Teknolojisi Dergisi*, 2(4), 43-53.
60. Yüksel, Ö., & Erkutlu, H. (2003). Personeli Güçlendirme-Empowerment. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1/2003, 131-142.

Kaynakça

1. Allport, G. W. (1935). Attitudes. In C. Murchinson (Ed.), *A handbook of social psychology*. Worcester, Massachusetts: Clark University Press.
2. Anık, C. (2000). *Siyasal İknâ*. Ankara: Vadi Yayınları.
3. Arkoñaç, S.A. (2001). *Sosyal Psikoloji*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.
4. Atalay, A. (2016). *Okul müdürlerinin algı yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
5. Atkinson, D. R., Lowe, M., & Matthews, L. (1995). Asian-American acculturation, gender, and willingness to seek counseling. *Journal of Multicultural Counseling and Development*, 23, 130-138.
6. Baron, R. A., Byrne, D. E., & Mathews, R. W. (1977). *Instructor's supplement to accompany social psychology: Understanding human interaction*. Boston: Allyn and Bacon.
7. Baysal, A. C. (1981). *Sosyal ve Örgütsel Psikolojide Tutumlar*. İstanbul: Yalçın Ofset Matbaası.
8. Baysal, A. C., & Tekarslan, E. (1996). *İşletmeciler için davranış bilimleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
9. Collins, B. E. (1970). *Social psychology*. Massachusetts: Addison Wesley Publishing Co.
10. Cüceloğlu, D. (2009). *İnsan ve davranış*. İstanbul: Remzi Kitabevi
11. Çayoğlu, H. (2010). *Algılama yönetimi ve marka kimliği ilişkisinde marka algısının incelenmesine yönelik bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
12. Çıttır, T. (2003). *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi El Sanatları Eğitimi Bölümü öğrencilerinin devam ettikleri öğretmenlik programlarına ilişkin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
13. Demirci, H. G. (2006). *Ticaret meslek ve Anadolu ticaret meslek liseleri bilgisayar programcılığı bölümü öğrencilerinin internete yönelik tutumları ile "internet ve ağ sistemleri" dersindeki akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
14. Demirel, Ö. (1983). Lise öğrencilerinin İngilizce başarıları. *Çağdaş Eğitim*, 8, 26-28.
15. Erdoğan, İ. (1999). *İşletmelerde davranış* (10. ed.). İstanbul: Evrim Basımevi.
16. Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
17. Eren, E. (2012). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
18. Freedmann, J. L., Sears, D. O., & Carlsmith, J. M. (1998). *Sosyal psikoloji* (A. Dönmez, Trans.). Ankara: İmge.
19. Gibson, E. J. (1963). Perceptual learning. *Annual Review of Psychology*, 14(1), 29-56.
20. Guttman, L. (1950). The problem of attitude and opinion measurement. *Measurement and prediction*, 4, 46-59.
21. Güney, S. (2009). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
22. Hotaman, D. (1995). *Gülhane Askeri Tıp Akademisi Sağlık Meslek Yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinin tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
23. Hovland, C. I., Harvey, O. I., & Sherif, M. (1957). Assimilation and contrast effects in reactions to communication and attitude change. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 55, 244-252.
24. İnceoğlu, M. (2000). *Tutum-Algı İletişim*. Ankara: İmaj Yayınevi.
25. İslamoğlu, A. H., & Altunışık, R. (2008). *Tüketici davranışları*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
26. Kağıtçıbaşı, Ç. (1999). *Yeni insan ve insanlar* (10. ed.). İstanbul: Evrim Basım Yayım Dağıtım.

27. Katz, D., & Stotland, E. (1959). A preliminary statement to a theory of attitude structure and change. *Psychology: A study of a science*, 3, 423-475.
28. Kaynak, T. (1990). *Örgütsel davranış*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Yayınları.
29. Keskin, A. (2003). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin İngilizce'ye yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
30. Krech, D., & Crutchfield, R. S. (1980). *Sosyal Psikoloji* (E. Güngör, Trans.). İstanbul: Ötügen Yayınları.
31. La Pierre, R. T. (1934). Attitudes vs actions. *Social Forces*, 13, 230-237.
32. Likert, R. (1932). A technique for the measurement of attitudes. *Archives of Psychology*, 22(140), 1-55.
33. Middlebrook, P. N. (1974). *Social psychology and modern life*. New York: Alfred A. Knopf.
34. Minard, R. D. (1952). Race relationships in the Pocahontas coal field. *Journal of Social Issues*, 8(1), 29-44.
35. Morgan, C. T. (1961). *Introduction to Psychology* (2. ed.). New York: McGraw-Hill.
36. Morgan, C. T. (1980). *Psikolojiye giriş*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
37. Morgan, C. T. (1995). *Psikolojiye giriş* (11. ed.). Ankara: Meteksan A.Ş.
38. Oruç, M. (1993). *İlköğretim okulu II. kademe öğrencilerinin fen tutumları ile fen başarıları arasındaki ilişki* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
39. Otara, A. (2011). Perception: A guide for managers and leaders. *Journal of Management and Strategy*, 2(3), 21-24.
40. Özer, M. A. (2012). Bir Modern Yönetim Tekniği Olarak Algılama Yönetimi ve İç Güvenlik Hizmetleri. *Karadeniz Araştırmaları*, 33(1), 147-180.
41. Özgüven, İ. E. (2000). *Psikolojik Testler*. Ankara: PDREM Yayınları.
42. Öztürk, Ö. (2009). *Ev kavramı ve çocuklarda konut çevresinin algılanması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
43. Özyürek, M. (2000). *Tutumlar ve engellilere yönelik tutumların değiştirilmesi*. Ankara: Karatepe Yayınları.
44. Piaget, J. (1955). *The child's construction of reality*. London: Routledge and Kegan Paul Limited.
45. Rapoport, A. (1969). *House form and culture*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
46. Rosenberg, M. J., Hovland, C. I., McGuire, W. J., Abelson, R. P., & Brehm, J. W. (1960). *Attitudes organization and change*. New Haven: Yale University Press.
47. Sarp, F. (2013). *İşitme engelli bireylerde görsel algı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
48. Saydam, A. (2007). *Algılama Yönetimi*. İstanbul: Rota Yayınları.
49. Schermerhorn, J. R., Hunt, J. G., & Osborn, R. N. (2002). *Organizational Behaviour*. New York: Wiley.
50. Schroeder, H. W. (2007). Place experience, gestalt, and the human-nature relationship. *Journal of Environmental Psychology*, 27(4), 293-309.
51. Selçuk, E. (1997). *İngilizce dersine karşı tutum ile bu derste akademik başarı arasındaki ilişki*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Bolu.
52. Sherif, M., & Sherif, C. W. (1996). *Sosyal psikolojiye giriş*. İstanbul: Sosyal Yayınlar.
53. Smith, M. B. (1968). Attitude Change. In W. A. Darity (Ed.), *International encyclopedia of the social sciences* (pp. 458-467). New York, NY: Crowell Collier and MacMillan.
54. Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

55. Tekarslan, E., Baysal, C., Şencan, H., & Kılınç, T. (1989). *Sosyal psikoloji*. İstanbul: Filiz Kitapevi.
56. Thurstone, L. L. (1929). Theory of attitude measurement. *Psychological Review*, 36(3), 222-241.
57. Thurstone, L. L. (1946). Comment. *American Journal of Sociology*, 52, 39-50.
58. Tolan, B., G., İ., & V., B. (1985). *Ben ve toplum: Sosyal psikoloji* Ankara: Teori Yayınları.
59. Turgut, M. F. (1977). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme metotları*. Ankara: Nuve Matbaası.
60. Uğurlu, Ö. (2008). Halkla ilişkilere "algı" çerçevesinden bakış. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 32(1), 145-165.
61. Ülgen, G. (1995). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Bilim Yayınları.
62. Ünlü, A. (1998). *Çevresel tasarımda ilk kavramlar*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi Yayınları.
63. Verplanken, B., & Aarts, H. (1999). Habit, attitude, and planned behaviour: Is habit an empty construct or an interesting case of goal-directed automaticity? *European Review Of Social Psychology*, 10(1), 101-134.

kullanımları yaygındır.

- **Gözlem:** Alanında uzman kişiler gözlem tekniği sayesinde de analiz yapabilirler. Analiz için yapılan değerlendirmeler kendine özgü özel tekniklere sahiptir. Her insan başkalarını gözlemleyebilir ancak kişilik değerlendirmesi için yapılan gözlem uzman kişiler tarafından özel tekniklerle yapılmalıdır. Kişilerin farklı olay ve durumlar karşısında gösterdiği mimikler ve jestler gibi verdikleri tepkiler gözlemlenir ve kişinin kişilik özelliğine dair bir kanı oluşturulur.
- **Görüşme:** Kişiliğin belirlenmesi amacıyla en çok kullanılan yöntemlerden birisidir. Günlük hayatta ki görüşmelerden daha ciddi yapılmalı ve tabii ki belirli kriterlere sahip olmalıdır. Görüşme için uzmanı olan kişiler tarafından yapılmalıdır, planlı bir şekilde yürütülmeli ve görüşmeci görüşülen kişiyi etkilememelidir. Kişi görüşme esnasında kendi olmalı ve görüşmecinin etkisi altında kalmadan kendi fikirlerini ortaya koyabilmelidir.
- **Serbest Çağırışım:** Kişinin tamamen serbest olduğu, neyi isterse onu anlatıp konuştuğu kişinin rahat olmasının istendiği yöntemdir. Kişi kendini rahat ve huzurlu hissettiği bir ortamda hissettikleri ve aklına gelenlerle ilgili anlatmak istediklerini anlatır. Kişi anlatırken farkında olmadan kişiliğiyle ilgili birtakım çağırışım da verir ve uzman kişiler bunlardan yola çıkarak kişilik özellikleri hakkında yorum yapabilirler. Yöntem sayesinde bireyin farkında olmadan bilinçaltına attığı duygu, düşünce ve istekler tekrar bilinç üstüne çıkarılır ve bireyin kişilik özellikleri hakkında birtakım yorumlamalar yapılabilir.

Kaynakça

1. Adler, A. (1964). *Social interest: A challenge to mankind*. New York: Capricorn Books.
2. Allport, G. W. (1937). *Personality: A psychological interpretation*. Oxford, England: Holt.
3. Barlı, Ö. (2012). *Davranış bilimleri ve örgütlerde davranış*. Erzurum: Aktif Yayın Evi.
4. Batıgün, A. D., & Şahin, N. H. (2006). İş stresi ve sağlık psikolojisi araştırmaları için iki ölçek: A tipi kişilik ve iş doyumu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 17(1), 32-45.
5. Baysal, A. C., & Tekarslan, E. (1996). *İşletmeler için davranış biçimleri*. İstanbul: Avcıol Basım Yayın.
6. Berne, E. (1966). *Principles of group treatment*. New York, NY: Oxford University Press.
7. Can, H., Aşan, Ö., & Aydın, E. M., (2006). *Örgütsel davranış*. İstanbul: Arkan Basım-Yayın.
8. Cattell, R. B. (1950). *Personality: A systematic, theoretical, and factual study*. New York: McGraw-Hill.
9. Cüceloğlu, D. (1996). *İnsan ve davranış psikolojisinin temel kavramları*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
10. Durna, U. (2005). A Tipi ve B Tipi kişilik yapıları ve bu kişilik yapılarını etkileyen faktörlerle ilgili bir araştırma. *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 19 (1), 276-290.
11. Erdoğan, İ. (1996). *İşletme yönetiminde örgütsel davranış*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi.
12. Eren, E. (2010). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
13. Eren, E., (1984). *Yönetim psikolojisi*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayını.
14. Erikson, E. H. (1950). *Childhood and society*. New York: Norton.
15. Erkal, B. (2000), Kişilik psikolojisi ve kişilik kuramları. Enver Özalp (Ed.), *Davranış Bilimle-*

- rine Giriş* içinde (s. 265-283). Eskişehir: Web-Ofset Tesisleri.
16. Eroğlu, F. (1995). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
  17. Ertürk, Y. D. (2013). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Kutup Yıldızı Yayınları.
  18. Eysenck, H. J. (1987). Personality and aging: An exploratory analysis. *Journal of Social Behaviour and Personality*, 3, 11-12.
  19. Friedman, M., & Rosenman, R. (1974). *Type-A behavior and your heart*. Greenwich, CT: Fawcett.
  20. Gülova, A. (2013). Kişilik ve kişilik kuramları. M. Paksoy (Ed.), *Davranış bilimleri içinde* (s. 128-150). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
  21. Horney, K. (1937). *The neurotic personality of our time*. New York: Norton.
  22. Kelly, G. A. (1955). *The psychology of personal constructs*. New York: Norton.
  23. Linton, R. (1945). *The cultural background of personality*. New York: Appleton-Century Crofts Pub.
  24. Özalp, Ç., & Kirel, E. (2016). Örgütsel *davranış*. Eskişehir: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
  25. Rogers, C. R. (1959). A theory of therapy, personality and interpersonal relationships as developed in the client-centered framework. In S. Koch (Ed.), *Psychology: A study of a science. Vol. 3: Formulations of the person and the social context* (pp. 181-256). New York: McGraw-Hill.
  26. Rotter, J. B. (1954). *Social learning and clinical psychology*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
  27. Segal, M. (1997). *Points of influence: A guide to using personality theory at work*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers
  28. Sheldon, W. H. (1940). *The varieties of human physique*. New York: Harper.
  29. Sullivan, H. S. (1950). The illusion of personal individuality. *Psychiatry*, 13(3), 317-332.
  30. Tezcan, M. (1987). *Kültür ve kişilik*. Ankara: Bilim Kitapevi.
  31. Tuna, Y. (2013). Kişilik. S. Ünlü (Ed.), *Birey ve davranış içinde* (s. 68-84). Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
  32. Tutar, H. (2013). *Davranış bilimleri kavramlar ve kuramlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
  33. Watson, J. B. (1920). *Is thinking merely the action of language mechanisms?* *British Journal of Psychology*, 11, 87-104.
  34. Yanbastı, G. (1990). *Kişilik kuramları*. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
  35. Yüksel, Ö. (2006). *Davranış bilimleri*. Ankara: Gazi Kitap Evi.
  36. Zel, U. (2007), Yönetimde kişilik ve kişilik teorileri. S. Güney (Ed.), *Yönetim ve Organizasyon içinde* (s. 491-528). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

örgüt kültürü ile örgütsel güven ilişkisi (Yüksel, 2009); örgüt kültürünün örgütsel bağlılığa etkisi (Sezgin, 2010); okul yöneticilerinin gücü kullanma stillerinin örgüt kültürüne etkisi (Koşar ve Çalık, 2011); öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışları, örgütsel güven düzeyleri ve örgüt kültürü algıları arasındaki ilişkiler (Arlı, 2011); okul kültürü ile örgütsel sinizm ilişkisi (Balay vd., 2013); örgüt kültürü ve örgütsel güvenin öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarına etkisi (Koşar ve Yalçınkaya, 2013); yönetici ve öğretmenlerin damgalama eğilimi ile örgüt kültürü ilişkisi (Güngör, 2013); örgüt kültürü ile örgütsel sessizlik ilişkisi (Ruçlar, 2013); öğretmenlerin sınıf yönetimi becerileri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki (Uç, 2013).

Kaynakça

1. Akat, İ., & Atılgan, T. (1992). *Sanayi işletmelerinde kurumlaşma ve şirket kültürü*. Ankara: Lale Ofset.
2. Arlı, D. (2011). *Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının örgüt kültürü algıları ve örgütsel güven düzeyleri açısından incelenmesi*. (Doktora tezi), Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
3. Atay, K. (2001). Okul kültürü. *Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi*, 23, 23, 179-191.
4. Balay, R., Kaya, A., & Cülha, A. (2013). Örgüt kültürü ve örgütsel sinizm ilişkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 14(2), 123-144.
5. Berberoğlu, G. (1990). Örgüt kültürü ve yönetsel etkinliğe katkısı. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2.
6. Cameron, K. S., & Quinn, R. E. (2005). *Diagnosing and changing organizational culture: Based on the competing values framework*. New York, NY: John Wiley & Sons.
7. Christensen, E. W., & Gordon, G. G. (1999). An exploration of industry, culture and revenue growth. *Organization Studies*, 20(3), 397-422.
8. Çelik, M. (2008). *Anadolu liselerinde görev yapan öğretmenlerin öğretmenlik tutumları ile örgüt kültürü arasındaki ilişki: Fatih ilçesi örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
9. Danışman, A., & Özgen, H. (2003). Örgüt kültürü çalışmalarında yöntem tartışması: Niteliksel -niceliksel yöntem ikileminde niceliksel ölçümler ve bir ölçek önerisi. *Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 91-124.
10. Deal, T. E., & Kennedy, A. A. (1983). Culture: A new look through old lenses. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 19(4), 498-505.
11. Denison, D. R., & Mishra, A. K. (1995). Toward a theory of organizational culture and effectiveness. *Organization science*, 6(2), 204-223.
12. Ehtiyar, R. (2003). Kültürel sinerji: Uluslararası işletmelere yönelik kavramsal bir irdeleme. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5, 66-78.
13. Erdem, F. (1996). *İşletme Kültürü*. Ankara: Frederich Nauman Vakfı ve Akdeniz Üniversitesi Yayını.
14. Eren, E. (1998). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
15. Eren, E. (2001). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
16. Eren, E. (2008). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Yayınları.
17. Ergül, E. B. (2009). *Ortaöğretim kurumlarında örgüt kültürü ve iş değerleri arasındaki ilişki (Üsküdar İlçesi Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

18. Fidan, Y. (1996). Örgüt kültürünün verimlilik artışına etkisi. *Verimlilik Dergisi*, 2, 17-29.
19. Gemlik, N., Çatar, R. Ö., & Manioğlu, Y. (2015). Geert Hofstede'in örgüt kültürü modeline göre sağlık meslek gruplarının incelenmesi ve kamu özel hastanelerinde karşılaştırmalı bir araştırma. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 2(1), 6-33.
20. Glaser, R. (1983). *Assessing organizational culture: An interpretive approach*. Paper presented at the Speech Communication Association, Washington, DC.
21. Güngör, H. (2013). *Okul yönetici ve öğretmenlerinin damgalama eğilimleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
22. Handy, C. (1993). *Understanding Organizations*. Harmondsworth: Penguin.
23. Hofstede, G. (1980). Culture and organizations. *International Studies of Management & Organization*, 10(4), 15-41.
24. Hofstede, G., Neuijen, B., Ohayv, D. D., & Sanders, G. (1990). Measuring organizational cultures: A qualitative and quantitative study across twenty cases. *Administrative Science Quarterly*, 35(2), 286-316.
25. İpek, C. (1999). Resmi liseler ile özel liselerde örgütsel kültür ve öğretmen-öğrenci ilişkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 19, 411-442.
26. Karadağ, E. (2009). Ruhsal liderlik ve örgüt kültürü: Bir yapısal eşitlik modelleme çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(3), 1357-1405.
27. Karcioğlu, F. (2001). Örgüt kültürü ve örgüt iklimi ilişkisi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(1-2), 265-283.
28. Kilmann, R. H., Saxton, M. J., & Serpa, R. (1986). Issues in understanding and changing culture. *California Management Review*, 28(2), 87-94.
29. Koşar, D., & Yalçınkaya, M. (2013). Öğretmenlerin örgütsel vatandaşlık davranışlarının yordayıcıları olarak örgüt kültürü ve örgütsel güven. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 4(4), 603-627.
30. Koşar, S. (2008). *İlköğretim okulu yöneticilerinin yönetimde gücü kullanma stilleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
31. Koşar, S., & Çalık, T. (2011). Okul yöneticilerinin yönetimde gücü kullanma stilleri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 17(4), 581-603.
32. Kozlu, C. (1986). *Kurumsal Kültür*. İstanbul: Defne Yayıncılık.
33. Köse, T., & Ercan, C. (2001). Örgüt kültürünü oluşturan faktörler. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 219-242.
34. Ouchi, W. G. (1981). *Theory Z: How American business can meet the Japanese challenge*. New York: Avon.
35. Özkalp, E. (1995). Örgüt kültürü ve kuramsal gelişmeler. *Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 60-71.
36. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2001). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
37. Parsons, T. (1951). *The social system*. Glencoe, IL: Free Press of Glencoe.
38. Peters, T. J., & Waterman, R. H. (1982). *In Search of Excellence*. New York, NY: Harper & Row.
39. Reitz, H. J. (1987). *Behavior in organizations*. Homewood, IL: Richard D. Irwin.
40. Robbins, P. (1994). *Örgütsel Davranışın Temelleri* (S. A. Öztürk, Trans.). Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
41. Ruçlar, K. (2013). *Örgüt kültürü ve örgütsel sessizlik arasındaki ilişki: Sakarya Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
42. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. (2008). *Örgütsel Psikoloji*. Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayın Dağıtım Ltd. Şti.

43. Sargut, S. (2001). *Kültürler arası farklılaşma ve yönetim*. İstanbul: İmge Kitabevi.
44. Schein, E. (1992). *Organizational culture and leadership*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
45. Sofyalioğlu, Ç., & Aktaş, R. (2001). Kültürel farklılıkların uluslararası işletmelere etkisi. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8(1), 75-92.
46. Şahin, A. (2010). Örgüt kültürü-yönetim ilişkisi ve yönetsel etkinlik. *Maliye Dergisi*, 159, 21-35.
47. Taner, D. (2008). *Öğretmenlerin umutsuzluk düzeyi ile okul kültürü arasındaki ilişki*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
48. Tınar, M. Y. (1990). Kurumsal kültür: Örgütlerin yönetiminde görünmeyen el. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1-2), 78-90.
49. Trompenaars, F., & Hampden-Turner, C. (1998). *Riding the waves of culture: Understanding diversity in global business*. Mc Graw Hill: Nueva York.
50. Uc, H. (2013). *İlkokul öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri ile örgüt kültürü arasındaki ilişki: Maltepe ilçesi örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
51. Ulutürk, Ş. (2016). *Örgüt kültürü ve örgütsel bağlılık ilişkisi: Banka çalışanlarına yönelik bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Nişantaşı Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
52. Üçok, T. (1989). Organizasyon kültürünün oluşumu. *Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(1-2), 308-323.
53. Üsdiken, B. (1989). Mükemmeli arayış: On yıl önce. Beş yıl sonra. *Journal of Economics and Administrative Sciences*, 3(1), 72-95.
54. Wallach, E. J. (1983). Individuals and organizations: The cultural match. *Training & Development Journal*, 37(2), 28-36.

Kaynakça

1. Akgün, A. E., Keskin, H., & Özdemir, M. (2004). Geçici (Ephemeral) takımlarda amacın açıklığı, hızlı bilgi yayılımı ve takım performansı arasındaki ilişkiler. *Atatürk İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 18(3-4), 299-316.
2. Arslan, E. (2011). *Projelerin verimliliğinde takım çalışması ve yazılımcının önemi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze İleri teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gebze.
3. Aslantürk, E. H. (2008). *Karşılıklı amaç bağlılığı ve lider-üye etkileşiminin takım etkinliği üzerindeki etkileri: Üretim firmalarında bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü, Gebze.
4. Ataman, G. (2002). Takım çalışması: Mobil iletişim sektöründe bir örnek olay incelemesi. *Journal of İstanbul Kültür University*, 2, 87-96.
5. Baltaş, A. (2002). *Ekip çalışması ve liderlik*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
6. Baykasoğlu, A., & Dereli, T. (2003). *Kalite ve hayata izdüşümleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
7. Daft, R. L., & Marcic, D. (1998). *Understanding management*. Forth Worth, TX: Dryden Press.
8. Demir, Y., & Çavuş, M. F. (2009). Mobbing'in kişisel ve örgütsel etkileri üzerine bir araştırma. *Niğde Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2(1), 13-23.
9. Erdoğan, İ. (2007). *İşletmelerde davranış*. İstanbul: MİAD Yönetim Yayınları Dizisi.
10. Eren, E. (2006). *Örgütsel Davranış ve Yönetim Psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
11. Günsel, A., Akgün, A. E., & Keskin, H. (2010). Duygusal zekâ takım öğrenmesi ilişkisi: Yazılım geliştirme takımları üzerinde bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(3), 117-138.
12. Gürül, B. (2013). *Takım çalışması ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkiye yönelik uygulamalı bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
13. İnce, M., Bedük, A., & Aydoğan, E. (2004). Örgütlerde takım çalışmasına yönelik etkin liderlik nitelikleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 423-446.
14. Karmyshakova, K. (2006). *Ekip çalışmasında liderin duygusal zekasının önemi ve bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
15. Kocabaş, İ., & Gökbaş, M. (2003). Eğitimde takım çalışması. *Eğitim ve Bilim*, 28(130), 8-15.
16. Luecke, R. (2010). *Performans yönetimi* (A. Özer, Trans.). İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları.
17. Örucü, E., & Doğrul, E. (2004). Banka çalışanlarının ekip çalışması: Muğla ili örneği. *İktisat İşletme ve Finans*, 19(220), 3-11.
18. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2010). *Örgütsel davranış*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
19. Öztürk, G. (1996). *Takım çalışmasını etkileyen faktörler: Sektörel bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
20. (Robbins, P., & Judge, J. A. (2008). *Essentials of organizational behavior*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.
21. Şimşek, M. Ş. (2002). *Yönetim ve Organizasyon*. Konya: Güney Ofset.
22. Toprak, A. (2006). *İşletmelerde liderlik ve ekip çalışması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
23. Töremen, F., & Pekince, D. (2011). Örgütsel öğrenmede grup dinamizmi: öğrenen takımlar/Group dynamism in learning organizations: learning teams. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 389-406.

24. Yapar, A. (2009). *Takım çalışmasında başarıyı etkileyen unsurlar üzerine nitel bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
25. Yıldız, M. (2007). *Destekleyici liderliğin takım çalışmasının etkinliği ile ilişkisinin değerlendirilmesi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
26. Zehir, C., & Özşahin, M. (2008). Takım yönetimi ve takım etkinliğini belirleyen faktörler: Savunma sanayinde Ar-Ge yapan takımlar üzerinde bir saha araştırması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 266-279.

Kaynakça

1. Barlı, Ö. (2007). *Davranış bilimleri*. Ankara: Bizim Büro Basımevi Yayın Dağıtım.
2. Bartol, K. M., & Martin, D. C. (1998). *Management*. New York: McGraw-Hill.
3. Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik insan kaynakları yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
4. Baysal, A. C., & Tekarslan, E. (1996). *İşletmeciler için davranış bilimleri*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
5. Budak, G., & Budak, G. (2013). *İşletme yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları.
6. Can, H. (1997). *Organizasyon ve yönetim (4. baskı)*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
7. Can, H., Akgün, A., & Kavuncubası, Ş. (1994). *Personel yönetimi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları.
8. Cüceloğlu, D. İ. (1991). *İnsan ve davranış*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
9. Çalık, T., & Ereş, F. (2006). *Kariyer yönetimi: Tanımlar, kavramlar ve ilkeler*. Ankara: Gazi Kitabevi.
10. Çetinkaya, B. (2016). *Çalışanların pozitif duygulanım, başkalarına duyduğu güven ve yaşam doyumu düzeylerinin iş motivasyonuna etkileri: Beklenti kuramı yaklaşımı*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
11. Dunnette, M. D., Campbell, J. P., & Hakel, M. D. (1967). Factors contributing to job satisfaction and job dissatisfaction in six occupational groups. *Organizational Behavior and Human Performance*, 2(2), 143-174.
12. Eren, E. (1991). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: İşletme İktisadı Enstitüsü Yayınları.
13. Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi (7. baskı)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
14. Göksel, A., & Yurdakul, N., B. (2002). *Temel halkla ilişkiler bilgileri*. İzmir: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
15. Günbayı, İ. (2000). *Örgütlerde iş doyumu ve güdüleme*. Ankara: Özen Yayımcılık.
16. Güney, S. (2000). *Davranış Bilimleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
17. Kaynak, T. (1990). *Örgütsel davranış*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
18. Kiroğlu, İ. (2007). *Çalışanların sosyo-psikolojik ve demografik özelliklerinin örgütsel motivasyon araçları karşısındaki tutumları üzerindeki etkilerinin araştırılması*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
19. Koçel, T. (2001). *İşletme yöneticiliği (8. baskı)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
20. Koçel, T. (2015). *İşletme yöneticiliği (16. baskı)*. İstanbul: Beta Basım Yayım ve Dağıtım.
21. Locke, E., & Henne, D. (1986). Work motivation theories. *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, 1, 1-35.
22. Luthans, F. (2001). *Organizational behaviour (9th. edition)*. New Delhi: Mc Graw Hill International.
23. Myers, D. G. (1996). *Social psychology*. Boston: The McGraw Hill Inc.
24. Önen, L., & Tüzün, M. B. (2005). *Motivasyon*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
25. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2013). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Ekin Yayınları.
26. Öztabağ, L. (1970). *Psikolojide ilk adım*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
27. Paşamehmetoğlu, A., & Yeloğlu, H. O. (2013). Motivasyon Kuramları. In Ü. Sığırı & S. Gürbüz (Eds.), *Örgütsel davranış* (pp. 141-150). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
28. Riggio, R. E. (2014). *Endüstri ve örgüt psikolojisine giriş*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
29. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (2013). *Örgütsel davranış*. Bursa: Aktüel Yayınları.
30. Schneider, B., & Alderfer, C. P. (1973). Three studies of measures of need satisfaction in organizations. *Administrative Science Quarterly*, 18(4), 489-505.

31. Schneider, J., & Locke, E. A. (1971). A critique of Herzberg's incident classification system and a suggested revision. *Organizational Behavior and Human Performance*, 6(4), 441-457.
32. Soykenar, M. (2008). *Sağlık işletmelerinde personelin motivasyonunu etkileyen faktörler: Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesinde örnek bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
33. Sökmen, A. (2010). *Yönetim ve organizasyon*. Ankara: Detay Yayınları.
34. Stoner, J. (1978). *Management*. Englewood Cliffs.: Prentice Hall.
35. Şimşek, M. Ş., Akgemci, T., & Çelik, A. (2014). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış (8. Baskı)*. Konya: Eğitim Yayınları.
36. Tevrüz, S. (1999). *Endüstri ve örgüt psikolojisi*. Ankara: Türk Psikologları Derneği Yayınları.
37. Tikici, M., & Deniz, M. (1993). *Örgütsel davranış*. Malatya: Özmert Ofset.
38. Uzkurt, C. (2008). *Yenilik yönetimi ve yenilikçi örgüt kültürü*. İstanbul: Beta Yayınları.
39. Yüksel, Ö. (2000). *İnsan kaynakları yönetimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Kaynakça

1. Allen, R. W., D. L. Madison, L. W. Porter, P. A. Renwick, & B. T. Mayes (1979). Organizational politics: Tactics and characteristics of its actors. *California Management Review*, 22 (1), 77- 83.
2. Astley, W.G., & Sachdeva, P.S. (1984). Structural sources of intraorganizational power: A theoretical synthesis. *Academy of Management Review*, 9(1), 104-113.
3. Aydın, Ş., & Coşkun, R. (2007). Örgütsel güce ilişkin eleştirel bir çözümleme. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 2(2), 97-128.
4. Ayhan, Ö. (2013). *Algılanan örgütsel politikanın örgütsel adalet ve işten ayrılma niyeti üzerine etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gebze: Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü.
5. Bacharach, S. B., & Lawler, E. J. (1980). *Power and politics in organizations*. San Francisco, CA: Jossey-Bass Inc.
6. Barley, S. (1990). The alignment of technology and structure through roles and networks. *Administrative Science Quarterly*, 35(1), 61-103
7. Bayrak, S. (2001). Yönetimde bir ihmal konusu olarak güç ve güç yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 23-42
8. Bayraktaroğlu, S. (2000). Klasik örgütsel güç kuramlarından Clegg'in "Güç Devreleri" yaklaşımı. *Bilgi Dergisi*, 2, 109-122.
9. Bennis, W., & Nanus, B. (1985). *Leaders: The strategies for taking charge*. New York: Harper and Row.
10. Bodla, M. A., & Danish, R. Q. (2009). Politics and workplace: An empirical examination of the relationship between perceived organizational politics and work performance. *South Asian Journal of Management*, 16(1), 44.
11. Blau, P. M. (1964). *Exchange and power in social life*. New York: Wiley.
12. Bierstedt, R. (1950). An Analysis of Social Power. *American Sociological Review*, 15, 730-738.
13. Buchanan, D.A. (2008). You stab my back, I'll stab yours: Management experience and perception of organization political Behaviour. *British Journal of Management*, 19(1), 49-64.
14. Burns, T. (1961). Micropolitics: Mechanisms of institutional change. *Administrative Science Quarterly*, 6(3), 257-281.
15. Cropanzano, R., Howes, J. C. Grandey, A. A., & Toth, P. (1997). The relationship of organizational politics and support to work behaviors, attitudes, and stress. *Journal of Organizational Behavior*, 18, 159-180.
16. Crozier, M. (1973). The problem of power. *Social Research*, 40(2), 211-228.
17. Daft, R. L. (1989). *Organization Theory and Design* (3. ed.). St. Paul: West Publishing Co.
18. Dahl, R. (1957). The concept of power. *Behavioral Science*, 2, 201-215
19. Drory, A. (1993). Perceived political climate and job attitudes. *Organization Studies*, 14(1), 59-71.
20. Drory, A., & Romm, T. (1988). Politics in organization and its perception within the organization. *Organization Studies*, 9(2), 165-179.
21. Eisenhardt, K. M., & Bourgeois, L. J. (1988). Politics of strategic decision making in high velocity environment: Toward a midrange theory. *Academy of Management Journal*, 31, 737-770.
22. Emerson, R. M. (1962). Power-dependence relations. *American Sociological Review*, 27(1), 31-41.
23. Farrell D., & Petersen J. F. (1982). Patterns of political behavior in organizations, *Academy of Management Review*, 7(3), 403-412
24. Fedor, D. B., & Maslyn, J. M. (2002). Politics and political behavior: Where else do we go from here? In F. Yammarino, & F. Dansereau (Eds.), *Research in multi-level issues. The many faces of multi-level issues*, 1. (271-285) Oxford, UK: JAI Press/ Elsevier Science.

25. Ferris, G. R., Frink, D. D., Galang, M.C. Zhou, J., Kacmar, M., & Howard, J. L. (1989). Perceptions of organizational politics: Prediction, stress related implications, and outcomes. *Human Relations*, 49(2), 233-266.
26. Ferris, G. R., & Kacmar, K. M. (1992). Perceptions of organizational politics. *Journal of management*, 18(1), 93-116.
27. Ferris, G. R., & King, T. R. (1991). Politics in human resources decisions: A walk on the dark side. *Organizational Dynamics*, 20(2), 59-71.
28. Gandz, J., & Murray, V. V. (1980). The experience of workplace politics. *Academy of Management Journal*, 23(2), 237-251.
29. Gardner, J. W. (1990). *On leadership*. New York, NY: Free Press.
30. Giddens, A. (1976). *New rules of sociological method*. London: Hutchinson.
31. Gull, S., & Zaidi, A. A. (2012). Impact of Organizational Politics on Employees' Job Satisfaction in the Health Sector of Lahore Pakistan. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4(2), 156-170.
32. Harris, K.J., Andrews, M.C., & Kacmar, M.K. (2007). The moderating effects of justice on the relationship between organizational politics and workplace attitude. *Journal of Business Psychology*, 22, 135- 144.
33. İslamoğlu, G., & Börü, D. (2007). Politik davranış boyutları: Bir ölçek geliştirme çalışması. *Akdeniz Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14, 135-153.
34. Kacmar, K. M., Bozeman, D. P., Carlson, D. S., & Anthony, W. P. (1999). An examination of the perceptions of organizational politics model: Replication and extension. *Human Relations*, 52, 383-416.
35. Kacmar, K. M., & Carlson, D. S. (1997). Further validation of the perceptions of politics scale (POPS): A multiple sample investigation. *Journal of Management*, 23(5), 627-658.
36. Kacmar, K. M., & Ferris, G. R. (1989). Theoretical and methodological considerations in the age-job satisfaction relationship. *Journal of Applied Psychology*, 74(2), 201-207.
37. Kacmar, K. M., & Ferris, G. R. (1993). Politics at work: Sharpening the focus of political behavior in organizations. *Business Horizons*, 36(4), 70-74.
38. Kipnis, D., Schmidt, S. M., & Wilkinson, I. (1980). Intraorganizational influence tactics: Explorations in getting one's way. *Journal of Applied Psychology*, 65(4), 440-452.
39. Knights, D., & Roberts, J. (1982). The power of organization or the organization of power? *Organization Studies*, 3(1), 47-63.
40. Kotter, J. P. (1979). Managing external dependence. *Academy of Management Review*, 4(1), 87-92.
41. Lewin, K. (1936). A dynamic theory of personality: Selected papers. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 84(5), 612-613.
42. Madison, D.L., Allen, R.W., Porter, L.W., Renwick, P.A. & Mayes, B.T. (1980). Organizational Politics: An exploration of managers' perception. *Human Relation*, 33, 79-100.
43. Mayes, B. T., & Allen, R. W. (1977). Toward a definition of organizational politics. *Academy of management review*, 2(4), 672-678.
44. Mechanic, D. (1962). *Students under stress*. New York: The Free Press
45. Mintzberg, H. (1983). The power game and the players. *Classics of organization theory*, 4, 412-419.
46. Mintzberg, H. (1985). The organization as political arena. *Journal of Management Studies*, 22(2), 133-154.
47. Mintzberg, H. (1998). Covert leadership: Notes on managing professionals. *Harvard business review*, 76, 140-148.
48. Mintzberg, H., Ahlstrand, B., & Lampel, J. (1998). *Strategy safari*. Harlow: Pearson Education Limited.

49. Parker, C. P., Dipboye, R. L., & Jackson, S. L. (1995). Perceptions of organizational politics: An investigation of antecedents and consequences. *Journal of Management*, 21, 891-912.
50. Perrewe, P. L., Ferris, G. R., Frink, D. D., & Anthony, W. P. (2000). Political skill: An antidote for workplace stressors. *The Academy of Management Executive*, 14, 115-123.
51. Pettigrew, A. M. (1977). Strategy formulation as a political process. *International Studies of Management & Organization*, 7(2), 78-87.
52. Pettigrew, A. M., & McNulty, T. (1995). Power and influence in and around the boardroom. *Human relations*, 48(8), 845-873.
53. Pfeffer, J. (1992). *Managing with power: Politics and influence in organizations*. Boston, MA: Harvard Business Press.
54. Pfeffer, J., & Pfeffer, J. (1981). *Power in organizations* (Vol. 33). Marshfield, MA: Pitman.
55. Ram, P., & Prabhakar, G. V. (2010). Leadership styles and perceived organizational politics as predictors of work related outcomes. *European Journal of Social Sciences*, 15(1), 40-55.
56. Russell, B. (1938). *Power: A new social analysis*. New York: Norton.
57. Vigoda, E. (2000). Organizational politics, job attitudes, and work outcomes: Exploration and implications for the public sector. *Journal of Vocational Behavior* 57, 326-347.
58. Vigoda-Gadot, E. (2003). *Developments in organizational politics*. Cheltenham, UK: Edward Elgar.
59. Vigoda-Gadot, E., & Talmud, I. (2010). Organizational politics and job outcomes: The moderating effect of trust and social support. *Journal of Applied Social Psychology*, 40(11), 2829-2861.
60. Weber, M. (1947). *The theory of social and economic organizations*. New York: Free Press.
61. Wrong, D. H. (1968). Some problems in defining social power. *American Journal of Sociology*, 73(6), 673-681.
62. Yen, W.W., Chen, S.C., & Yen, S.I. (2009). The impact of perceptions of organizational politics on workplace friendship. *African Journal of Business Management*, 3 (10), 548-554.
63. Zaleznik, A. (1971). Power and politics in organizational life. *McKinsey Quarterly*. 7(4), 52-69.

gereğince hareket etmektedirler. Farklı bakış açılarını cesaretlendirerek ve takipçiler ile iş birliğine dayalı ilişkiler kurarak, takipçilerin otantik olarak algılayacakları ve tanımlayacakları bir tarzda liderlik etmektedirler (Walumbwa vd., 2008).

Kaynakça

1. Akdemir, A. (2008). *Vizyon Yönetimi*. Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
2. Arıkan, S. (2001). Otoriter ve demokratik liderlik tarzları açısından Atatürk'ün liderlik davranışlarının değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 19(1), 231-257.
3. Aslan, Ş. (2009). *Duygusal zekâ ve dönüşümcü, etkileşimci liderlik*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
4. Aslan, Ş. (2013). Geçmişten günümüze liderlik kuramları. Konya: Eğitim Yayınevi.
5. Aykanat, Z. (2010). *Karizmatik liderlik ve örgüt kültürü ilişkisi üzerine bir uygulama (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Konya.
6. Bakan, İ., & Doğan, İ. F. (2012). Hizmetkâr liderlik. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(2), 1-12.
7. Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
8. Bass, B. M. (1960). *Leadership, psychology, and organizational behavior*. New York: Harper & Row.
9. Bass, B. M. (1990). *Bass and Stogdill's handbook of leadership (3. ed.)*. New York: Free Press.
10. Bass, B. M., & Steidlmeier, P. (1999). Ethics, character, and authentic transformational leadership behavior. *The Leadership Quarterly*, 10, 181-217.
11. Başaran, İ. E. (2004). *Yönetimde insan ilişkileri*. Ankara: Nobel Yayınevi.
12. Block, L. (2003). The leadership-culture connection: An exploratory investigation. *Leadership and Organization Development Journal*, 24, 318-334.
13. Brophy, J. R. (2010). *Leadership Essentials*. New York: Jones and Bartlett Publishers.
14. Brown, M. E., Treviño, L. K., & Harrison, D. A. (2005). Ethical leadership: A social learning perspective for construct development and testing. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 97, 117- 134.
15. Budak, G., & Budak, G. (2013). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları.
16. Bursalıoğlu, Z. (1997). *Eğitim yönetiminde teori ve uygulama*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
17. Can, S. (2002). *Resmî ve özel okullardaki okul yöneticileri ve beden eğitimi öğretmenlerinin liderlik davranışı yönünden karşılaştırılması (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
18. Can, H., Azizoğlu, Ö. A., & Aydın, E. M. (2011). *Organizasyon ve yönetim*. Ankara: Siyasal kitabevi.
19. Chrudden, H. J., & Sherman, A. W. (1980). *Readings in personnel management: The utilization of human resources*. Cincinnati: South-Western Publishing Company.
20. Conger, J. A. (1999). Charismatic and transformational leadership in organizations: An insider's perspective on these developing streams of research. *Leadership Quarterly*, 10, 145-170.
21. Coşar, S. (2011). *Otantik liderlik kavramı ve ardulları üzerine bir araştırma (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.
22. Dessler, G. (1977). *Management Fundamentals; Its Framework*. Virginia: Reston Publishing Company Inc.

23. Elkins, A. (1980). *Management: Structures, Functions and Practices*. Manila: Addison-Wesley Publishing Company.
24. Eren, E. (2000). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
25. Erkutlu, H. V. (2014). *Liderlik Kuramları ve Yeni Bakış Açılımları*. Ankara: Efil Yayınevi
26. Fiedler, F. E. (1967). *Theory of Leadership Effectiveness*. New York: McGraw- Hill.
27. Fiedler, F. E., & Garcia, J. E. (1987). *New Approaches to Effective Leadership*. New York: Wiley.
28. French, J. R. P., & Raven, B. (1959). The Bases of Social Power. In D. Catwright (Ed.), *Studies in Social Power*. Ann Arbor: University of Michigan Press.
29. Gardner, W. L., Avolio, B. J., Luthans, F., May, D. R., & Walumbwa, F. (2005). Can You See the Real Me? A Self-Based Model of Authentic Leader and Follower Development. *The Leadership Quarterly*, 16, 343–372.
30. George, B. (2003). *Authentic Leadership: Rediscovering the Secrets to Creating Lasting Value*. San Francisco: Jossey-Bass.
31. Harvey, E. (2004). Liderlik ve Etik. *Executive Excellence*, 87, 23.
32. Hemphill, I. K., & Coons, A. E. (1957). Development of the leader behavior description questionnaire. In R.M. Stogdill, & A. E. Coons (Eds.), *Leader behavior* (pp. 6-38). Columbus: Bureau of Business Research, Ohio State University.
33. Hermond, D. (2005). Ethical Leadership Is Not Optional: How Lpps Can Help. *International Journal of Scholarly Academic Intellectual Diversity-Electronic*, 8(1), 1-5.
34. Hersey, P., & Blanchard, K. H. (1974). So, do you know your leadership style? *Training and Development Journal*, 1, 1-15.
35. Higgs, M. (2003). Developments in leadership thinking. *Organizational Development and Leadership Journal*, 24, 273–284.
36. Hunt, J. C., & Conger, J. A. (1999). From where we sit: An assessment of transformational and charismatic leadership research. *The Leadership Quarterly*, 10(3), 335–343.
37. Ilies, R., Morgeson, F. P., & Nahrgang, J. D. (2005). Authentic leadership and eudaemonic well-being: Understanding leader-follower outcomes. *The Leadership Quarterly*, 16, 373–394.
38. Kalshoven, K., Den Hartog, D. N., & De Hoogh, A. H. B. (2011). Ethical leadership at work questionnaire (ELW): Development and validation of a multidimensional measure. *The Leadership Quarterly*, 22, 51–69.
39. Kılıç, G. (2006). *Eğitim kurumlarında liderlik tarzları ve örgüt kültürünün performans üzerindeki etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
40. Koçel, T. (2001). *İşletme Yöneticiliği* (8. baskı), İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
41. Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği (Genişletilmiş 9. baskı)*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
42. Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
43. Koçel, T. (2015). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
44. Kolb, D. A., Irwin, M. R., & McIntyre, J. M. (1974). *Organizational Psychology: A Book of Readings*. New Jersey: Prentice-Hall.
45. Kotter, J. (1990). What leaders really do? *Harvard Business Review*, 1, 1-12.
46. Luthans, F. (1992). *Organizational Behavior*. New York: McGraw Hill.
47. Luthans, F., & Avolio, B. J. (2003). Authentic Leadership Development. In K. S. Cameron, J. E. Dutton & R. E. Quinn (Eds.), *Positive Organizational Scholarship* (pp. 241-258). San Francisco: Berrett-Koehler.
48. Northouse, P. G. (2007). *Leadership Theory and Practice*. New York: Sage Publications.
49. Ömürganülşen, M., & Sevim, L. (2005). Reddin'in üç boyutlu liderlik teorisi'nin liderlik literatüründeki yerinin irdelenmesi ve ampirik bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi*, 12(2), 91-103.

50. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (1996). *Örgütsel davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
51. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2010). *Örgütsel Davranış*. Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.
52. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2013). *Örgütsel Davranış (6. Baskı)*. Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.
53. Pillai, R., Schriesheim, C. A., & Williams, E. S. (1999). Fairness Perceptions and Trust as Mediators for Transformational and Transactional Leadership: A Two-Sample Study. *Journal of Management*, 25(6), 897-933.
54. Resick, C. J., Hanges, P. J., Dickson, M. W., & Mitchelson, J. K. (2006). A cross-cultural examination of the endorsement of ethical leadership. *Journal of Business Ethics*, 63, 345-359.
55. Robbins, P. (1996). *Organizational behavior: Concepts, controversies, applications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
56. Sabuncuoğlu, Z. ve Tüz, M. V. (2013). *Örgütsel davranış*. Bursa: Aktüel Yayınları.
57. Sezer, B.U. (1985). *Yönetmel liderlik ve halkla ilişkiler*. Ankara: Amme İdaresi Yayınları.
58. Şimşek, Ş., Akgemci, T., & Çelik, A. (2014). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış (8. Baskı)*. Konya: Eğitim Yayınları.
59. Stogdill, R. M. (1974). *Handbook of leadership: A survey of the literature*. New York: Free Press.
60. Tomey, A. M. (2009). *Guide to Nursing Management and Leadership*. Mosby: Elsevier.
61. Walumbwa, F. O., Avolia, B. J., Gardner, W. L., Wersing, T. S., & Peterson: J. (2008). Authentic Leadership: Development and Validation of a Theory-Based Measure. *Journal of Management*, 34(1), 89-126.
62. Weber, M. (1947). *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: Oxford University Press.
63. Yeşilyurt, P. (2007). *Türk ve İtalyan yöneticilerinin liderlik tarzları: Türkiye'de faaliyet gösteren Türk-İtalyan ortak girişimlerinde bir uygulama*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
64. Yukl, G. (1989). *Leadership in organizations*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
65. Yukl, G. (2007). *Leadership in Organizations*. New Jersey: Prentice Hall.
66. Zel, U. (2001). *Kişilik ve Liderlik*. Ankara: Seçkin Yayınları.
67. Zel, U. (2006). *Kişilik ve liderlik (2. baskı)*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kaynakça

1. Akyüz, B., Ünal, Ö. F., Mete, M., & Doger, F. (2015). İnşaat sektöründeki zaman yönetimi: Irak'ın kuzeyindeki Türk şantiyeleri üzerine bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 85-106.
2. Aşan, Ö., & Aydın, E. M. (2006). *Örgütsel davranış*. İstanbul: Arıkan Yayınları.
3. Aytaç, S. (2009). *İş stresi yönetimi el kitabı iş stresi: Oluşumu, nedenleri, başa çıkma yolları, yönetimi*. Ankara: Labour Ministry-CASGEM.
4. Bacak, B., & Kazancı, E. (2014, Şubat). Türk çalışma hayatında vardiyalı gece çalışan işçilerin karşılaştığı fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik etkilerin değerlendirilmesi. *Hak-İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 3(6), 132-149.
5. Baltaş, A., & Baltaş, Z. (1993). *Stres ve Başa Çıkma Yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
6. Baltaş, A. & Baltaş, Z. (2002). *Stres ve stresle başa çıkma yolları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
7. Barlı, Ö. (2012). *Davranış bilimleri ve örgütsel davranış*. Erzurum: Aktif Yayınevi.
8. Beehr, T. A., & Newman, J. E. (1978). Job stress, employee health, and organizational effectiveness: A facet analysis, model, and literature review. *Personnel psychology*, 31(4), 665-699.
9. Cannon, W. B. (1935). Stress and strains of homeostasis. *American Journal of Medical Science*, 189, 1-14.
10. Ceylan, A., & Ulutürk, Y. H. (2006). Rol belirsizliği, rol çatışması, iş tatmini ve performans arasındaki ilişkiler. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 7(1), 48-58.
11. Erdoğan, İ. (1999). *İşletme Yönetiminde örgütsel davranış*. İstanbul: Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.
12. Eren, E. (2001). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
13. Eren, E. (2012). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
14. Erkutlu, H. V. (2017). *Negatif Örgütsel Davranış*. Ankara: Akademisyen Kitabevi.E
15. Eroğlu, F. (2013). *Davranış bilimleri*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
16. Ertekin, Y. (1993). *Stres ve yönetim*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü.
17. Friedman, M., & Rosenman, R. (1974). *Type-A behavior and your heart*. Greenwich, CT: Fawcett.
18. Genç, N. (2004). *Yönetim ve organizasyon çağdaş sistemler ve yaklaşımlar*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
19. Haan, N. (1977). *Coping and defending*. New York:Academic Press.
20. Haynes, M. E. (1999). *Kişisel zaman yönetimi*. (Y. Bülbül, Çev.) İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti.
21. Işıkhan, V. (2004). *Çalışma hayatında stres ve başa çıkma yolları*. Ankara: Sandal Yayınları.
22. Ivancevich, J. M., & Matteson, M. T. (1980). *Stress and work: A managerial perspective*. Gelview, IL:Scott Foresman.
23. Lazarus, R. S. (1966). *Psychological stress and the coping process*. New York: McGraw-Hill.
24. Mason, J. W. (1965). Psychoendocrine approaches in stress research. *Medical Aspects of Stress in the Military Climate*, 1, 375-417.
25. Okutan, M., & Tengilimoğlu, D. (2002). *İş ortamında stres ve stresle başa çıkma yöntemleri: Bir alan uygulaması*. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 15-42.
26. Özkalp, E., & Kirel, Ç. (2013). *Örgütsel davranış* (6. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayım Dağıtım.
27. Pearlin, L. I., Menaghan, E. G., Lieberman, M. A., & Mullan, J. T. (1981). *The stress process*. *Journal of Health and Social behavior*, 22, 337-356.
28. Pehlivan, İ. (1995). *Yönetimde stres kaynakları*. Ankara: Pegem Yayınları.
29. Pehlivan, İ. (2000). *İş yaşamında stres*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

30. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (2013). Örgütsel davranış. Bursa: Aktüel Yayınları.
31. Selye, H. (1956). *The stress of life*. New York:McGraw-Hill.
32. Şimşek, M. Ş., Akgemci, T., & Çelik, A. (1998). *Davranış bilimlerine giriş ve örgütlerde davranış*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
33. Tortop, N. (1999). *Personel yönetimi*. Ankara : Yargı Yayınları.
34. Tortop, N., Gisbir, E., & Aykaç, B. (1993). *Yönetim bilimi*. Ankara: Yargı Yayınları.
35. Tutar, H., & Altınöz, M. (2010). Örgütsel iklimin çalışan performansı üzerine etkisi: Ostim imalat işletmeleri çalışanları üzerine bir araştırma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 65(2), 195-218.
36. Yılmaz, V. (2012). Stresin bireysel performans üzerine etkileri: Özel bir mobilya fabrikasında çalışan personel üzerinde bir araştırma (Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi). Ankara: Ufuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaynakça

1. Ataman, G. (2002). *İşletme Yönetimi Temel Kavramlar Yeni Yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Kitapevi.
2. Barkan, M. (1991). Bir "yönetimsel iletişim aracı" olarak çatışma ve yönetimi. *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi İletişim Dergisi*, 9(9), 11-34.
3. Barutçugil, İ. (2004). *Stratejik İnsan Kaynakları Yönetimi*. İstanbul: Kariyer Yayınları.
4. Başaran, İ. E. (1982). *Örgütsel Davranışın Yönetimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
5. Blake, R. R., & Mouton, J. S. (1964). *The Managerial Grid*. Houston: Gulf Pub. Co.
6. Budak, G., & Budak, G. (2004). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları.
7. Coffey, A. (1994). "Timing is everything": Graduate accountants, time and organizational commitment. *Sociology*, 28, 945-956.
8. Cüceloğlu, D. (1991). *İnsan ve Davranışı*. İstanbul: Remzi Kitabevi Yayınları.
9. Davis, K., & Newstrom, J. W. (1993). *Human Behavior at Work Management*. London: Heinemann.
10. Deutsch, M. (1949). An experimental study of the effects of cooperation and competition upon group process. *Human Relations*, 2(3), 199-231.
11. Dinçer, Ö., & Fidan, Y. (1996). *İşletme Yönetimi*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
12. Erdönmez, C., Tutar, H., & Yılmaz, M. K. (2005). *İşletme Becerileri Grup Çalışması*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
13. Eren, E. (1991). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi İşletme Fakültesi Yayınları.
14. Eren, E. (1998). *Yönetim ve organizasyon*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
15. Ertekin, Y. (1993). *Stres ve Yönetim*. Ankara: Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları.
16. Follett, M. P. (1940). *The psychology of consent and participation. Dynamic Administration: The Collected Papers of Mary Parker Follett*. New York: Harper & Brothers Publishers.
17. Gibson, C. B., Zellmer-Bruhn, M. E., & Schwab, D. P. (2003). Team effectiveness in multinational organizations: evaluation across contexts. *Group & Organization Management*, 28(4), 444-474.
18. Gönül, Ö. A. (2013). *Örgütsel çatışma çözme yöntemleri: A-tipi kişilik, kontrol odağı ve özgeci davranış*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
19. Hicks, H. G., & Gullet, C. R. (1981). *Organizasyonlar: Teori ve Davranış* (B. Baykal, Trans.). İstanbul: İşletme Bilimleri Enstitüsü Yayınları.
20. Hill, W. L., & Jones, R. (1989). *Strategic management theory: An integrated approach*. Boston: Houghton Mifflin Company.
21. Karip, E. (1999). *Çatışma Yönetimi*. Ankara: PEGEM Yayıncılık.
22. Keçecioğlu, T. (1999). Örgütlerde çatışma ve yönetimi. *Mercek Dergisi*, 14, 108.
23. Kirel, Ç. (1997). Örgütsel çatışma ve güç ilişkisi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(1-2), 477-494.
24. Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
25. Labovitz, G. H. (1980). Managing conflict. *Business Horizons*, 23(3), 30-37.
26. Lawrence, P. R., & Lorsch, J. W. (1967). Differentiation and integration in complex organizations. *Administrative Science Quarterly*, 12(1), 1-47.
27. March, J. G., & Simon, H. A. (1975). *Örgütler* (Ö. Bozkurt & O. Onaran, Trans.). Ankara: TODAİE Yayınları.

28. McArdle, J. (1999). *Community Development in the Market Economy*. Melbourne, Australia: Vista Publications.
29. Morgan, G. (1998). *Images of organization*. Thousand Oaks: Sage Publications.
30. Neale, M. A., & Northcraft, G. B. (1990). Experience, expertise, and decision bias in negotiation: The role of strategic conceptualization. *Research On Negotiation in Organizations*, 2, 55-75.
31. Onaran, O. (1975). *Örgütlerde Karar Verme*. Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 321.
32. Özalp, İ. (1989). Örgütlerde Çatışma. *Anadolu Üniversitesi İİBF Dergisi*, 7(1), 81-114.
33. Özgüven, B. M. (1989). *Örgütsel ve Kuramsal Çatışma Karşısında Ekonomik Kalkınma*. Bursa: Bursa İ.T.İ.A. Yayınları.
34. Özalp, E., & Kirel, Ç. (1990). *Örgütsel Davranış*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
35. Peker, Ö. (1995). *Yönetimi Geliştirmenin Sürekliliği*. Ankara: TODAİE Yayınları.
36. Pondy, L. R. (1967). Organizational conflict: Concepts and models. *Administrative Science Quarterly*, 12(2), 296-320.
37. Pruitt, D. G. (1983). Achieving integrative agreements. *Negotiating in organizations*, 35, 50.
38. Putnam, L. L., & Wilson, C. E. (1982). Communicative strategies in organizational conflicts: Reliability and validity of a measurement scale. *Annals of the International Communication Association*, 6(1), 629-652.
39. Rahim, M. A. (1983). A measure of styles of handling interpersonal conflict. *Academy of Management Journal*, 26(2), 368-376.
40. Rahim, M. A. (2002). Toward a theory of managing organizational conflict. *The International Journal of Conflict Management*, 13(3), 206-235.
41. Rahim, M. A. (2011). *Managing conflict in organizations (4th. ed.)*. New Jersey: Transaction Publishers.
42. Robbins, S. P. (1991). *Organizational Behavior: Concepts, Controversies and Applications (5th ed.)*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
43. Sabuncuoğlu, Z., & Tüz, M. V. (1998). *Örgütsel psikoloji*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
44. Schermerhorn, J., Hunt, J., & Osborn, R. (2000). *Organizational Behavior*. New York: John Wiley.
45. Schmidt, W. H., & Tannebaum, R., et al. (2000). *Farklılıkları Yönetmek*. İstanbul: BZD Yayıncılık.
46. Stevens, M. (1998). *Sorun Çözümleme* (A. Çimen, Trans.). İstanbul: Timaş Yayınları.
47. Şamdan, A. İ. (2008). *Örgütsel çatışma ve çözümlenme yöntemleri: Bir araştırma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
48. Şimşek, M. Ş., Akgemci, T., & Çelik, A. (2003). *Davranış Bilimlerine Giriş ve Örgütlerde Davranış (3. Baskı)*. Konya: Adım Matbaacılık.
49. Thomas, K. W., & Schmidt, W. H. (1976). A survey of managerial interests with respect to conflict. *Academy of Management Journal*, 19(2), 315-318.
50. Tutar, H., & Erdönmez, C. (2007). *İşletme Becerileri Grup Çalışması (5. Baskı)*. Ankara: Detay Yayıncılık.
51. Türk, M., & Doğan, S. (2002). Çatışma yönetiminin önemi ve çevik kuvvet personelinin çatışma kaynaklarının teşhisi ve ortadan kaldırılmasına ilişkin Niğde İlinde bir araştırma. *Öneri Dergisi*, 5(18), 69.
52. Vecchio, R. P. (1995). *Organizational Behavior*. Fort Worth: Dryden Press.

Kaynakça

1. Balcı, A. (2000). *Örgütsel gelişme kuram ve uygulama* (2. baskı). Ankara: PEGEM Akademi Yayıncılık.
2. Bolat, T., Bolat, O. İ., Erdem, B., & Seymen, O. A. (2009). *Yönetim ve organizasyon* (3. baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
3. Bridges, W. (1986). Managing organizational transitions. *Organizational Dynamics*, 15(1), 24-33.
4. Feenstra, R. C., & Hanson, G. H. (1996). Globalization, outsourcing, and wage inequality. *American Economic Review*, 86(2), 240-245.
5. Gibson, C. H. (1991). A concept analysis of empowerment. *Journal of Advanced Nursing*, 16(3), 354-361.
6. Helvacı, M. A. (2008). Örgüt geliştirme üzerine kavramsal bir inceleme. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 173-183.
7. İnce, M. (2005). Değişim olgusu ve örgütlerde insan kaynakları yönetiminin değişen fonksiyonları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 319-339.
8. Koçel, T. (2013). *İşletme yöneticiliği* (14. baskı). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
9. Lewin, K. (1951). *Field theory in social science*. London: Tavistock Publications.
10. Robbins, P. (1994). Örgütsel davranışın temelleri (S. A. Öztürk, Trans.). Eskişehir: ETAM Basım Yayın.
11. Schein, E. (1990). Organizational culture. *American Psychologist*, 45(2), 109-119.
12. Smircich, L. (1983). Concepts of culture and organizational analysis. *Administrative Science Quarterly*, 28, 339-358.
13. Stacey, R. D., Griffin, D., & Shaw, P. (2000). *Complexity and management: Fad or radical challenge to systems thinking*. London: Routledge.
14. Yağmurlu, A. (1997). Örgüt kültürü: Tanımlar ve yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 52 (1-4), 717-724.